

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

РОБОТА З БАТЬКАМИ ДИТИНА ЯКИХ ЗАЙКАЄТЬСЯ

Бегас Л. Д.

*кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри корекційної педагогіки та психолога*

*Уманський державний педагогічний
університет ім. П. Тичини*

м. Умань, Україна

При появі перших запинок у мовленні дитини, при повторенні окремих приголосних звуків на початку або в середині слова, а також при затягуванні голосних, слід негайно звернутись до невропатолога або психоневролога.

Насамперед, не потрібно показувати дитині своєї тривоги, бо це викличе в неї ще більшу стурбованість. Також не можна насміхатись над дитиною. Не слухайте порад своїх знайомих та колег, які стверджують, що все пройде само по собі, адже, думки малюка поки що випереджають мову. Ще гірше повірити в те, що із зайканням неможливо нічого зробити дитині нічим допомогти.

В перші кілька тижнів можна спробувати спустити все на гальмах, але при цьому слід обов'язково виконати ряд таких умов:

- якщо в сім'ї є людина, яка теж зайкається, доведеться скоротити до мінімуму тривалість її контакту з дитиною (бажано навіть виключити такі контакти повністю);
- всі члени сім'ї повинні в присутності дитини говорити повільно, чітко, виразно, навіть трохи співуче;

- ні в якому разі не можна кричати на дитину, і взагалі краще всім оточуючим розмовляти тихіше;
- в сім'ї не повинно бути бурхливого з'ясування стосунків між дорослими (навіть якщо дитина не є безпосереднім свідком таких сцен);
- дитину потрібно відгородити від бурхливих емоційних ігор;
- якщо малюк не хоче ходити в дитячий садок, плаче, замикається в собі, нехай побуде вдома доти, поки не стане спокійнішим;
- потрібно звести до мінімуму спілкування дитини з телевізором та тривалі комп'ютерні ігри;
- мультфільми, які дивиться дитина, повинні бути м'якими, без хвилюючих сюжетів;
- слід уникати відвідування дитиною театру і кіно, масових гулянь та святкових вистав, де бувають значні скупчення людей;
- потрібно частіше гуляти з дитиною та спокійно спілкуватись;
- на ніч малюку бажано прочитати спокійну добру казку.

Одним словом, дитині необхідно створити умови, в яких вона відрізняє себе бажаною та улюбленою, тобто умови, що виключають зайві емоційні навантаження, як негативні так і позитивні [3, с. 28].

Дитині із заїканням не рекомендуються далекі подорожі в екзотичні країни. А ось відпочинок на дачі в колі сім'ї, без різкої зміни клімату, може значно покращити ситуацію та допомогти дитині подолати складнощі у мовленні.

Дуже важливим є виконання рекомендацій лікаря. Тривалі курси заспокійливих препаратів, легких снодійних, переважно рослинного походження, допоможуть закріпити позитивний ефект. Це стосується в першу чергу тих випадків, коли заїкання тільки почалося.

Якщо дитина заїкається давно, багато місяців або навіть років, то дані ще рекомендації залишаються необхідними, але їх буде

недостатньо. Необхідно звернутися за допомогою не тільки до лікаря-невролога, а й до логопеда. Курс логопедичних занять, на яких дитина навчиться прийомам, що дозволяють обходити заїкання, допоможуть їй вирівняти ритм та плавність мовлення, а систематичне використання таких прийомів у повсякденному житті призведе до закріплення стійкого мовленнєвого навику.

Для дитини-школяра заняття з логопедом створюють додаткове навантаження, тому на цей час її краще звільнити від інших навантажень: посилених занять спортом, факультативного вивчення іноземних мов тощо.

Часто батьки намагаються завантажити дитину додатковими заняттями, щоб малюк даремно не гаяв час. Це може виявитись для дитини непомірним навантаженням, спричиняючи постійну втому, на якій якої заїкання буде набувати більш важкого характеру. Батькам слід зрозуміти, що їхній дитині навіть на звичайні шкільні заняття доводиться витратити значно більше інтелектуальних та емоційних зусиль, ніж школярам без вад мовлення [1, с. 28].

Особливо важливим є питання емоційного комфорту, який є необхідним для дитини. Заїкання дитини саме по собі породжує в неї тривожне відчуття. Тому малюку потрібна щоденна емоційна підтримка, щоб він переконався, що його люблять таким, яким він є. Особливо це стосується батьків, які є основною опорою та підтримкою.

Іноді дитину потрібно висварити за той чи інший проступок. У такому випадку слід вести мову саме про цей поступок, але ні в якому випадку не казати малюкові, що він поганий.

Неприпустимо, коли при виникненні сварок між дітьми в школі або на вулиці дитині вказують на її мовленнєвий дефект. На жаль, такі ситуації трапляються не лише між дітьми, але й при спілкуванні з дорослими та вчителями зокрема.

На щастя, переважна більшість вчителів не дозволяють собі такого подібного. Вони навпаки намагаються допомогти дитині. Наприклад вчителі повинні дати можливість дитині відповідати на питання в спокійній обстановці, після занять або на перерві [4, с. 152].

Діти, які заїкаються, звичайно, не повинні проходити перевірок на швидкість читання, які є типовими для школярів молодших класів. А от читати вірші в спокійній обстановці, та читати їх без запинок, буде дуже корисно. Ще краще залучати таких дітей до співання в хорі. При цьому обмежувати їх участь в самодіяльності та концертах не потрібно.

Потрібно враховувати основні методи лікування дитячого заїкання:

1. Заняття з логопедами. Завдання фахівця цього профілю – звільнення мовлення дитини від напруги, усунення мовних дефектів, виправлення вимови. Завдання батьків – проводити ті ж мовленнєві вправи в домашніх умовах разом з дитиною, одночасно допомагаючи їй самостійно не поспішаючи висловлювати свої думки у формі розповіді.
2. Розвиток мовлення дихальними вправами. Під час даних вправ тренується діафрагма і голосові зв'язки стають більш рухливими, що благотворно позначається на мовленні дитини, коли вона вимовляє окремі склади і слова.
3. Точкові масажі. Такий метод вважається не традиційним, але є досить ефективним. Під час процесу, спеціально навчений майстер натискає кінчиками пальців на місця, де розташовані точки з нервовими закінченнями (руки, ноги, обличчя, спина, грудна клітина). Звичайно, кількість курсів масажів залежить від ступеня складності заїкання у дитини, і коштують вони не дешево, але після них нервова регуляція мовлення досить швидко відновлюється.

4. Застосування комп'ютерних програм, синхронізуючих мовленнєвий і слуховий центр дитини. Запускається запис затримки мовлення на декілька секунд, а в цей час дитина повторює всі сказані слова в мікрофон, з боку чуючи свою вимову і намагаючись підлаштуватися під співрозмовника. Після цього програма аналізує виконану задачу і рекомендує, що треба виправити.

5. Лікування медикаментами. Не є принциповим, а скоріше відноситься до додаткових, що входять до загального курсу. Іноді дитині із заїканням прописують препарати проти судом, анксіолітичні, ноотропні препарати і транквілізатори. Сюди ж входять заспокійливі трави і відвари.

Існує ще багато методик роботи з дітьми: проведення тренінгів, комплексних занять з використанням різних вправ, сеанси гіпнозу і інша терапія. Та перш за все, дитина потребує розуміння своєї родини [2, с. 312].

Одним з кращих засобів подолання заїкання у дошкільнят є спокійне оточення дитини, здоровий режим дня і правильне ставлення оточуючих. Батькам слід рекомендувати влітку відвозити дітей із заїканням за місто на тривалий час (3-4 місяці) в тихе, спокійне місце.

Дитина основну частину свого часу повинна проводити в спілкуванні зі спокійною, витриманою, ласкавою матір'ю, бабусею або літньою нянею і дружити не більше, ніж з одним урівноваженим товаришем, краще молодшим за віком, не перегріватися на сонці, не надто збуджуватися в іграх. Потрібно охороняти і зміцнювати нерви дитини. Таким чином, головними є психотерапія і зміцнення загального здоров'я [5, с. 73].

Література:

1. Белякова Л. И., Дьякова Е. А. Заикание. Учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности «Логопедия». – М., 2008. – 304 с.
2. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська та ін. – К.: Каравела, 2007. – 464 с.
3. Калягин В. Если ребенок заикается. – СПб.: Питер Ком, 2008. – 192 с.
4. Леонтьев А. А. Психология общения. 3-е изд. – М.: Смысл, 2009. – 365 с.
5. Выгодская И. Г. Устранение заикания у дошкольников в игровых ситуациях: книга для логопеда / И. Г. Выгодская, Е. Л. Пеллингер, Л. П. Успенская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 2003. – 223 с.

СОЦІАЛЬНО ОБДАРОВАНИЙ СТУДЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Демченко О. П.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної та початкової освіти

Вінницький державний педагогічний

університет імені М. Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

Пилипенко Я. Р.,

магістрант кафедри дошкільної та початкової освіти

Вінницький державний педагогічний

університет імені М. Коцюбинського

м. Вінниця, Україна